

EDVARD MUNCH

Cansel KÜÇÜKTAŞKAPU

EDVARD MUNCH

Hayatı

Edvard Munch, 12 Aralık 1863 tarihinde Loten, Norveç'te doğan ve 23 Ocak 1944 tarihinde Oslo, Norveç'te vefat eden ünlü bir Norveçli ressamdır. Munch'un çocukluğu kolay geçmemiş, acılarla ve yakınlarınınin kaybıyla doluymuş. Bu da Munch'ın eserlerine karanlık ve melankolik bir hava kazandırmış.

Edvard Munch

Hasta çocuk

Hasta odasında ölüm

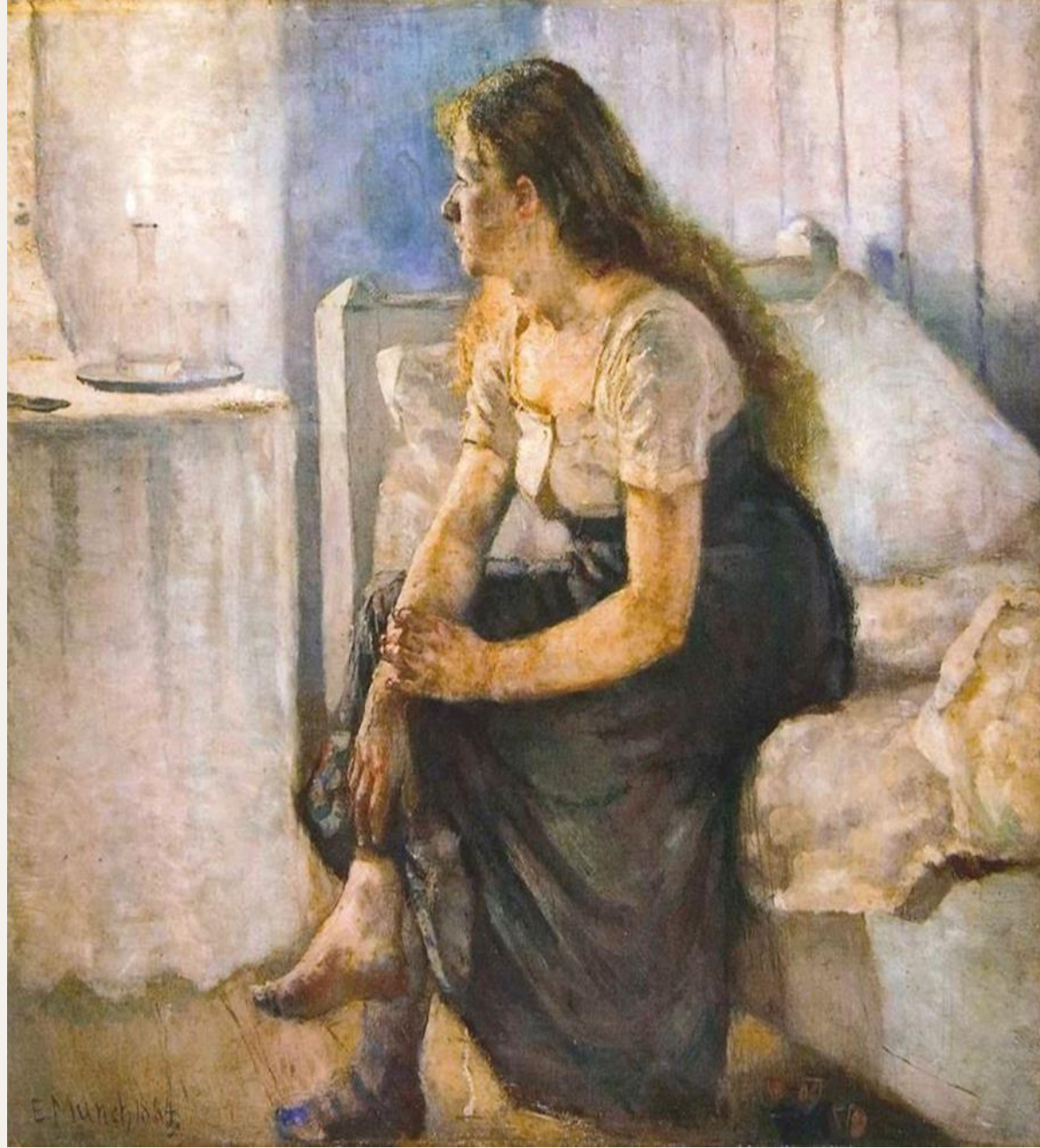
Eğitimi

Munch, babasının isteği doğrultusunda mühendislik eğitimi almak üzere Christiana Teknik Koleji'ne girmiş. Ama bir yıl öğrenim gördükten sonra resim tutkusu nedeniyle babasının bu isteğine karşı çıkıp ressam olmaya karar vermiş ve Norveç'te sanat enstitüsüne kaydını yaptırmış.

Bu dönemde ağırlığı natüralizm olan bir yerel ekolün kurucusu olan resamlardan Christian Krohg, Frits Thaulow ve Erik Werenskiold 1882'de Sonbahar Sergisi'ni açmışlar. Sergi devam edecek olan bir serinin ilkiymiş. Munch da bu grubu benimsemiş.

Eğitimi

Sabah

Christian Krohg'dan birkaç ay ders almış ve renk kullanımını öğrenmiş. Ancak ihtiyaç duyduğu eğitimi alabilmek için yurtdışına gitmesi gerektiğini düşünüyormuş. 1885'te onu destekleyen Frits Thaulow'un yardımı ve birkaç yerden aldığı bursla ilk kez Paris'e gitmiş.

Thaulow manevi ve maddi desteğinin yanısıra, onun ilk başarılarından biri olan 1884 tarihli "Sabah" resmini de satın almış. Fransa başkentine yaptığı bu yolculuk Munch'un çalışmalarını derinden etkilemiş. Dönemin öncü isimlerinin eserlerini görmüş. Aynı zamanda Van Gogh ve Gauguin hayranıymış.

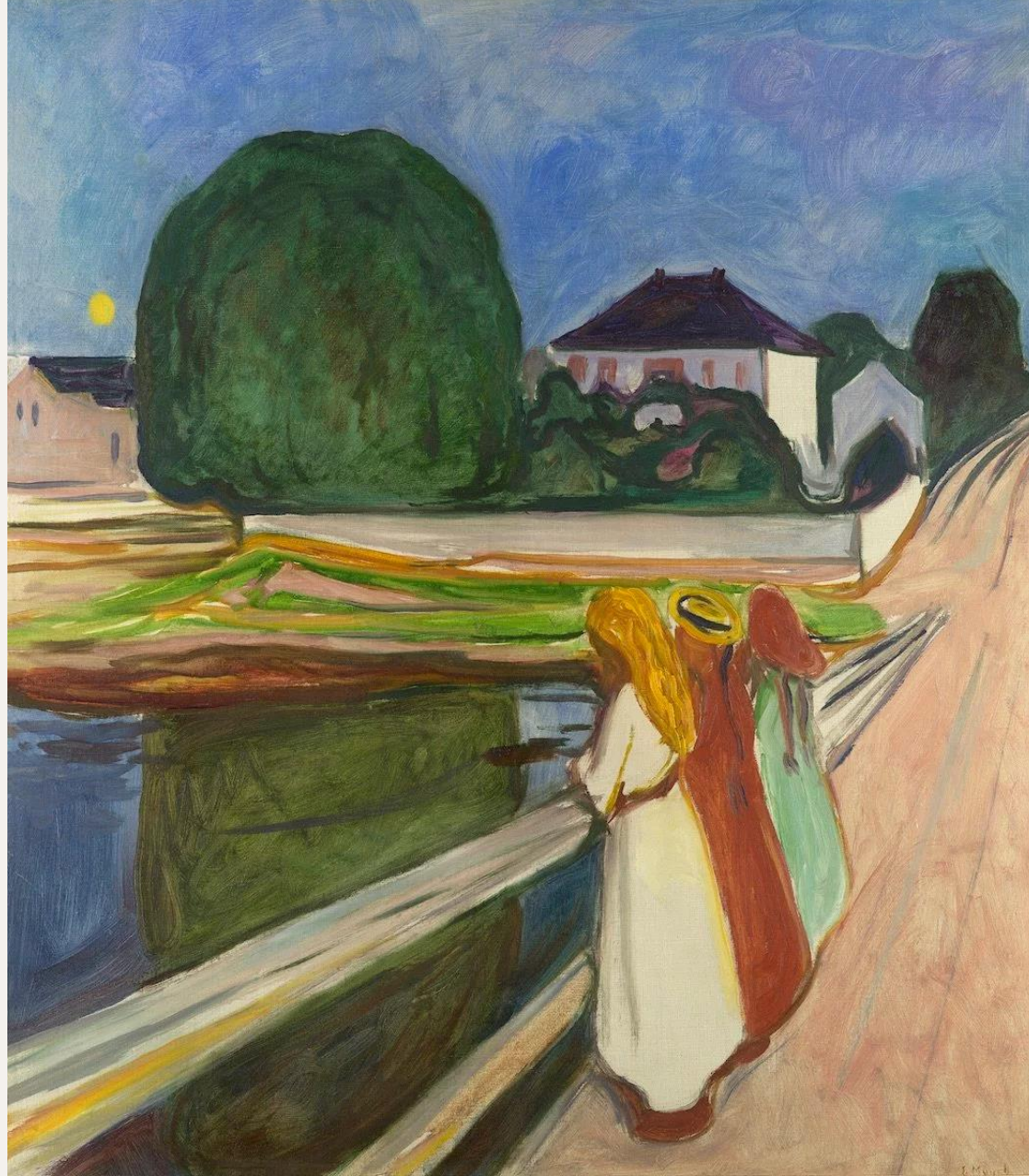

“Okuyan erkeklerle yün ören kadınların bulunduğu iç mekanlar yapmaktan vazgeçmeliyiz. Biz yaşayan insanların soluk alan, hisseden, acı çeken ve seven insanların resmini yapmalıyız.”

İzlenimcileri, art-izlenimcileri ve sembolistleri izlemiş. İzlenimci resimleri görmesi sanatının gelişim yönünü değiştirmiş. Krohg'un ifadesiyle *Norveç'in ilk ve tek izlenimcisi* olarak ülkesine geri dönmüş.

İlk sergisi

Köprüdeki kızlar

Munch, 1889'da ilk kişisel sergisini Christania'da açmış. Sergide yüz on yapıtı yer almış. Genç bir sanatçı için bu oldukça büyük bir başarı ve hem olumlu hem olumsuz eleştiriler almış. Bu sergi devlet bursu almasının yolunu açmış ve ekimde tekrar Paris'e gitme şansını yaratmıştı.

Paris'te portre ressamı Léon Bonnat'ın atölyesinde çalışmaya başlamış. Yazı, bundan sonra pek çok kez yapacağı gibi, Norveç sahilindeki Asgardstrand kasabasında geçirmiş. Kasım ayında babasının aniden öldüğü haberini alınca psikolojik bir krize girmiş ve bir süre çalışmamış.

Devam sergileri

Monte Carlo'daki rulet masasında

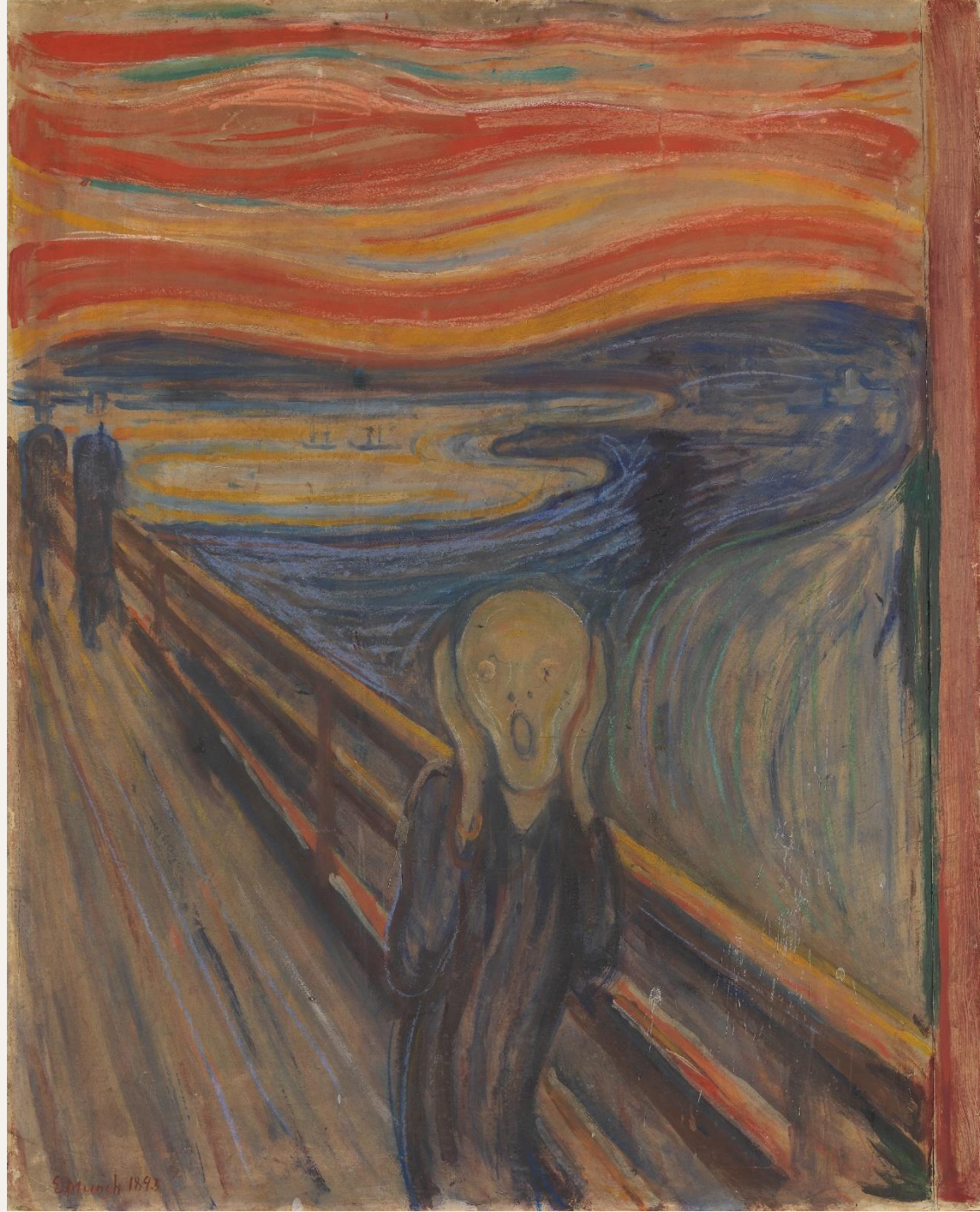
Norveç'te sergilerine devam ederken o dönem doğayı resmetmek ön planda olduğu için sergilerine yeterince ilgi gösterilmemiş. Bu onu bunalıma sokmuş.

Daha sonra 1892 yılında Berlin Sanatçılar Derneği, Munch'u eserlerini sergilemeye davet etmiş. Ancak bir grup eserin yer aldığı sergi olumlu eleştiriler almamış ve sergiyi düzenleyenler tarafından bir hafta sonra kapatılmış. Bu skandal daha fazla meşhur olmasını sağlamış.

Tablolarını sergilemeye her zaman devam etmiş.

Çığlık

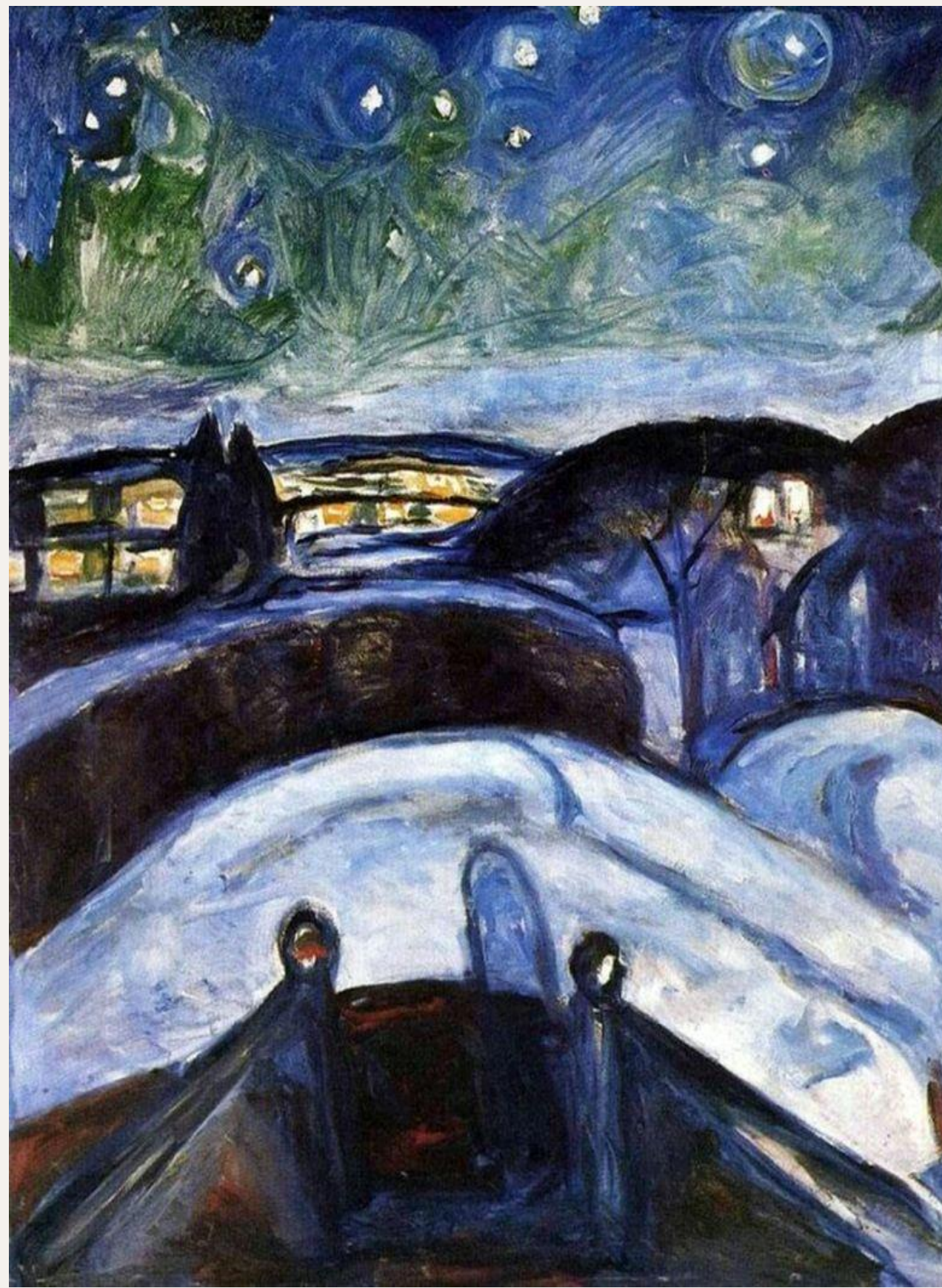
1893 yılında en ünlü eseri "Çığlık" üzerine çalışmaya başlamış. Resim, konusu yaşam, aşk, ölüm ve bunların uyandırdığı yoğun duygular olan "Yaşam Frizi" isimli bir serinin parçasıydı.

Bu anı birkaç yıl önce Christiania'daki bir yürüyüşün hatırası olan imge hakkında defalarca bir şeyler yazmış: *"İki arkadaşımın birlikte yolda yürüyordum, güneş battı. Birden gökyüzü kan rengi oldu ve bir hüznün soluğu hissettim. Durdum, çite dayandım, bitkindim. Fiyordun üzerindeki bulutlar kan damlatıyordu. Arkadaşlarım yola devam etti ama ben göğsümde açık bir yarayla, titreyerek oracıkta kaldım. Doğanın içinden kocaman olağandışı bir çığlığın geçtiğini duydum."*

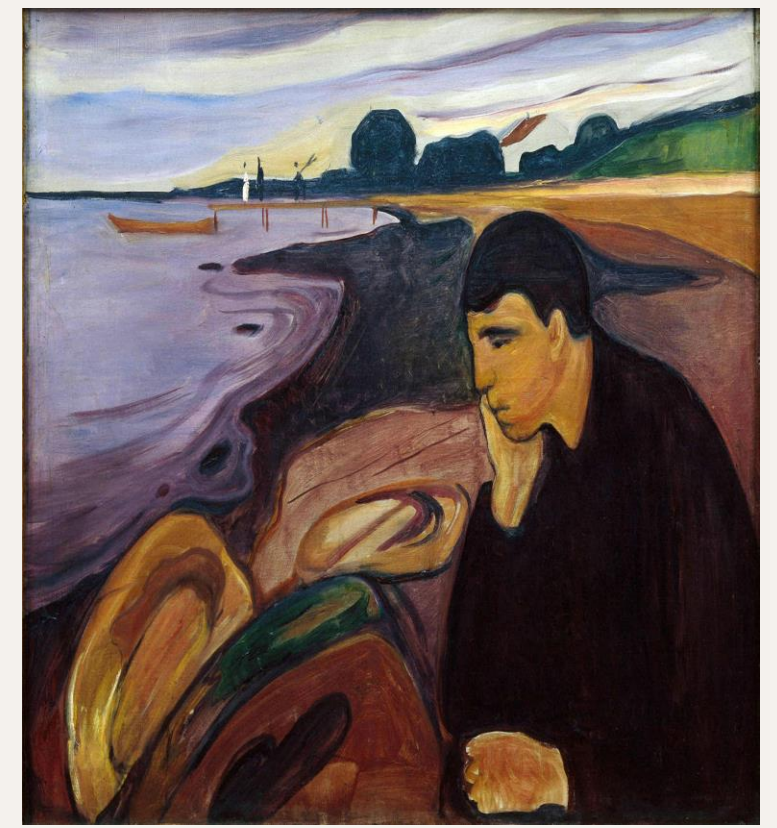

Madonna

Yıldızlı gece

Melankoli

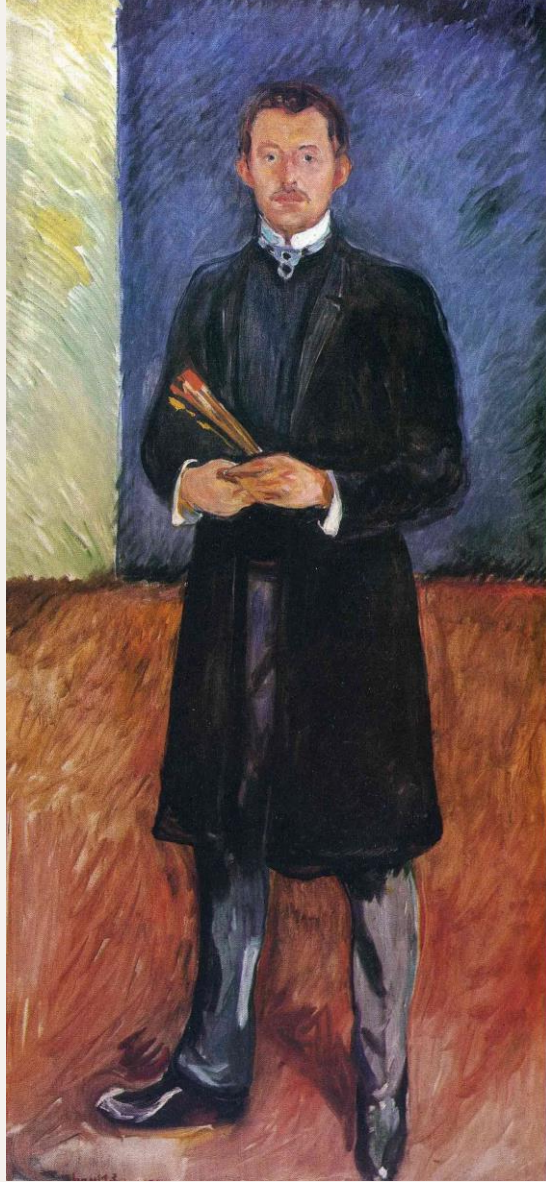
Karl Johan'da akşam

Hayatın dansı

Tulla Larsen

Edvard Munch

Tulla Larsen

Tulla Larsen, ortak bir arkadaşlarının vasıtasıyla, 35 yaşındaki başarılı, şık ve iyi bakımdan ünlenmiş sanatçı Edvard Munch ile tanıştırıldığında 29 yaşındaymış. Aralarındaki ilişki hızla romantik bir boyuta evrilmiş. Tulla Munch'a aşık olmuş. Ancak bu ilişki, sık sık karmaşık ve sorunlu bir şekilde ilerlemiş.

Munch, kadınlara ve evliliğe olan tutumlarıyla biliniyormuş. Onun için kadınlar, erkeklerin yaratıcılığını engelleyen varlıklarmış. İlişkileri sıklıkla çatışmalıymış ve Munch, ilişkiyi bitirmek için farklı yollar aramış.

Ölümü

Munch'in otoportresi

Munch sürdüğü uzun ve başarılı hayatında sağlık sorunları yaşamış.

Ölüm nedeni, yaygın inanışa göre akciğer kanseriydi. Munch, hayatı boyunca birçok sağlık sorunu yaşamıştı, ve sigara içme alışkanlığının bu hastalığın gelişimine katkıda bulunmuş olabileceği düşünülmektedir.

1940'larda, sağlığı hızla kötüleşti ve son dönemlerinde hastanede tedavi görmek zorunda kaldı.

Edvard Munch'un ölümü, Norveç sanat dünyasını ve dünya sanatını derinden etkiledi. Ancak eserleri, ölümünden sonra da sanat dünyasında önemli bir etkiye sahip oldu ve Munch'un mirası hala canlılığını koruyor.

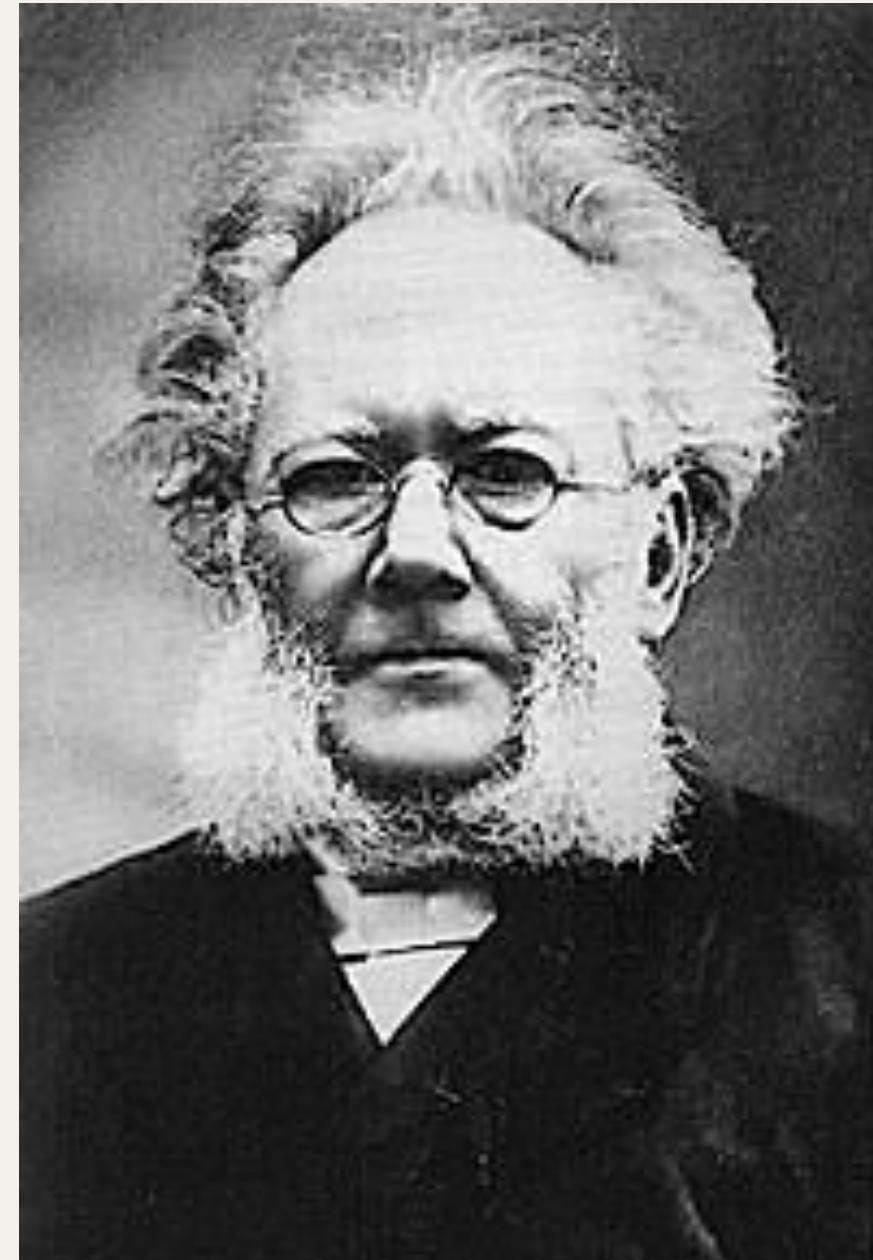

Munch ve İbsen

Edvard Munch

Henrik İbsen

Munch ve İbsen

Henrik İbsen

Ibsen, oyunlarıyla tanınmış bir sanatçı olmasına rağmen, oldukça güçlü görsel bakış açısına sahipmiş. Ibsen'in sahne talimatları, genellikle "bir tablo gibi" olarak tanımlanan, olağanüstü derecede hassas ve zengin ayrıntılar içerir. Ayrıca İbsen'in ressam olma hayali de varmış.

Ibsen'in gerçek sahne mekanını kullanımı hiçbir zaman gereksiz bir arka plan veya dekor içermez, ancak ayrıntılı betimlemeler, eylem sürecinde önemli bir 'alt metin' oluşturan bir dizi anlam taşıyan görsel öneriyi iletir.

Munch ve İbsen

Munch'dan İbsen portresi

Edvard Munch ise yazma dürtüsü hissetmiş. Munch, 1897'de sergilenen bir sergisinde, "Gördüğünüz hemen hemen her şey bir el yazması olarak başladı" demiş.

Ibsen'in yazıları, Edvard Munch'un resimsel hayal gücünün hayatı boyunca yararlandığı kaynaklardan biri olmuş.

Munch ve Ibsen arasındaki etkileşim, Munch'un Ibsen'in portresini çizmesiyle başlamış. 1898'de Munch, Ibsen'in oyunu John Gabriel Borkman'ı izledikten sonra onunla tanışmış ve ona portresini yapmak istediğini söylemiş.

Munch ve Ibsen

Ibsen ve Munch için görme, dışsal nesnelere yalnızca fotoğrafik bir şekilde kaydetmek anlamına gelmiyordu; aksine, i dünyalarını görmek ve ifade etmek anlamına geliyordu. Her ikisi de sanatlarının temelinde içsel deneyimleri yakalamak ve ifade etmek yatıyordu. Dış dünyadaki nesnelere sadece bir araç olarak kullanılır ve içsel duygusal yoğunluğun bir ifadesi olarak eritilirdi.

Munch bir keresinde, "Gördüğümü değil, gördüğümü resmediyorum" demişti. Bu ifade, Munch'un dış dünyadaki nesnelere resmederken asıl amacının, bu nesnelere aracılığıyla kendi iç dünyasını ifade etmek olduğunu vurgular. Sanatı, içsel deneyimlerini ve duygularını dışa vurmanın bir yolu olarak görüyordu.

Ibsen için de durum benzerdi. O da "şiirsel vizyonları" için benzer bir yaklaşım benimserdi. Onun eserleri, karakterlerin iç dünyalarını ve insanın karmaşıklığını anlatmak için kullanılan bir araçtı. Ibsen'in oyunları, karakterlerin içsel çatışmalarını ve insan psikolojisini keşfetme amacını taşırdı.

Her iki sanatçı da, sanatlarını kullanarak içsel dünyalarını gösterme ve dış dünya ile iç dünya arasındaki ilişkiyi anlatma görevini üstlenmişti. Bu nedenle, gördükleri sadece yüzeydeki nesnelere değil, daha derin ve içsel deneyimlerdi ve bu deneyimleri sanatları aracılığıyla izleyiciye iletiyorlardı.

Munch ve Ibsen

Munch'un Ibsen'in Hayaletleri için Sahne Tasarımı

Munch, Ibsen hakkındaki en güçlü resimli yorumlarını Hayaletler'deki senaryo için bir dizi eskizde üretmiş. Bu, Ibsen'in ölümünden bir yıl önce Berlin'deki ünlü tiyatro yönetmeni Max Reinhardt'ın bir siparişiymiş. Munch bu komisyon tarafından alınmış, çünkü Hayaletler özel bir şekilde kendi dramı haline gelmiş.

Yaşama arzusu çeken ama çalışamayan, kalıtımın laneti altında duran ve kendini yıkıma ve yıkıma mahkûm eden ressam Osvald Alving'in trajedisi, Munch için bir otoportre gibi olmuş. Kalıtımın laneti çocukluğundan beri bildiği bir şeymiş.

Munch ve İbsen

Üç aşamalı kadın

Uzun bir süre görüşmeye devam etmişler. En önemlisi, 1895 sonbaharında, Munch'un 'Yaşam Frizi'nden resimlerden oluşan 'skandal sergisi' Kristiania'da gösterilirken buluşmalarıymış.

Munch, İbsen'in özellikle "Üç Aşamalı Kadın" tablosuyla ilgilendiğini söylüyor.

Munch, dört yıl sonra *Ölümler Uyandıığında*'yı okuduğunda, İbsen'in "dramatik sonsözü"ndeki üç kadın karakterin tabloya dayandığını keşfetmiş ve hayatının geri kalanında İbsen'in ondan ilham aldığına ikna olmuş.